

PRIMJEDBE NA NACRT PROGRAMA ENERGETSKE OBNOVE VIŠESTAMBENIH ZGRADA ZA RAZDOBLJE DO 2030. GODINE

JAVNO SAVJETOVANJE zaprimljeno na e-mail: energetska.ucinkovitost@mpgi.hr

KORISNIK	POGLAVLJE PROGRAMA	PRIMJEDBA / PRIJEDLOG	ODGOVOR / NAPOMENE
Ankica Anić		<p>PRIMJEDBA: vezano za "Nacrt Programa energetske obnove višestambenih zgrada za razdoblje do 2030. godine", uputila bih jednu primjedbu, kao netko čija je zgrada potencijalni korisnik mjere energetske obnove.</p> <p>U Tablici 8-1: Okvirne mjere energetske obnove, pod mjerom Ravni krov prema minimalnim zahtjevima TPRUETZZ, navedena je okvirna cijena 90,00 kuna/m² Ak. Mislím da je cijena postavljena prenisko. Na primjer, kod mjere Izolacija stropa prema negrijanom tavanu koja ima isto okvirnu cijenu 90,00 kuna/m² Ak, najčešće je potrebno položiti mineralnu vunu i pokriti je folijom. Smatram da je okvirna cijena tu postavljena realno s obzirom na trenutno stanje na tržištu, što je jedino mjerodavno. Kod sanacije ravnog krova, zahvat je kompliciraniji i skuplji te uključuje i hidroizolaciju, da bi se termoizolacija zaštitila od štetnog utjecaja vode. Sanacija ravnog krova je usporediva sa mjerom Izolacija stropa iznad vanjskog zraka koja ima okvirnu cijenu od 130,00 kuna/m² Ak. Predlažem da se okvirna cijena za sanaciju ravnog krova povisi barem na 130,00 kuna/m² Ak. U slučaj prenisko postavljenih cijena, građani neće dobiti predviđeni i odgovarajući postotak sufinanciranja i možda zbog toga odustajati od mjera.</p>	<p>Primjedba se prihvaća</p>
Iva Lovrović		<p>PRIMJEDBA: Naime predmetna zgrada je zgrada u nizu. Sklop zgrada se sastoji od više dilatiranih zgrada položenih u uzdužnom i poprečnom smjeru. Dilatacije su izvedene na način da se u jednom portunu spajaju dvije dilatacije. Može li se subvencionirati portun za sebe, iako on spaja dvije dilatacije? U prilogu šaljem sliku predmetne zgrade zbog pojašnjenja.</p>	<p>Primljeno na znanje. Pojam jedinstvene arhitektonske cjeline ne definira se u Programu, već će ista biti definirana u dokumentaciji poziva na dostavu projektnih prijedloga za sufinanciranje energetske obnove višestambenih zgrada, a detaljni uvjeti i kriteriji poziva bit će poznati tek po objavi istog.</p>
Branka Marinović		<p>PRIMJEDBA: Smatram da bi u prihvatljive mjere energetske obnove trebalo dodati i zatvaranje balkona u PVC stolariju, posebice kada se radi o područjima izloženim velikim udarima bure i lošoj geografskoj orijentaciji (istok), budući da se u danima kada puše jaka bura gubi dosta toplinske energije.</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća Navedeni radovi nisu mjere energetske učinkovitosti, a isti mogu utjecati na lokacijske uvjete, izmjene dozvola itd.</p>
Andelka Toto Ormuž	8.1	<p>PRIMJEDBA: Smatram da je Program kvalitetno izrađen iako je planirani iznos za obnovu višestambenih zgrada daleko ispod stvarnih potreba i potražnje.</p>	<p>Primljeno na znanje. Cijene se korigiraju prema Analizi mjera energetske učinkovitosti s iskazom jediničnih i ukupnih cijena obnove višestambenih zgrada i zgrada javnog sektora.</p>

	4	<p>Vezano uz okvirne cijene mjera: unatoč činjenici da ste istaknuli kako su cijene samo okvirne, neke su već sada daleko ispod tržišnih te ih treba uskladiti. Evo kometarata po mjerama: Vanjski zid = 545 kn/m² = cijena je OK Ravni krov = 90 kn/m² = daleko preniska cijena, nije dovoljno niti za negorivu izolaciju Strop prema tavanu = 90 kn/m² = ovisno o svim potrebnim radovima mogla bi biti preniska cijena Strop iznad vanjskog zida = 130 kn/m² = ovisno o svim potrebnim radovima mogla bi biti preniska cijena Kosi krov = 190 kn/m² = OK Pod iznad negrijanog prostora = 110 kn/m² = ovisno o svim potrebnim radovima mogla bi biti preniska cijena Pod na tlu = 125 kn/m² = ovisno o svim potrebnim radovima mogla bi biti preniska cijena</p> <p>PRIMJEDBA: U ovom tekstu treba dodati i mjere vezane uz povećanje zaštite od požara: Prema analizama koje su napravljene u Dugoročnoj strategiji, predviđa se da će čak 50% VSZ morati ići na sveobuhvatnu obnovu (koja uključuje mjere povećanja potresne otpornosti i povećanja sigurnosti u slučaju požara), a da će ostalih 50% provesti samo neku od razina energetske obnove. U dijelu teksta programa: Prema analizama koje su napravljene u Dugoročnoj strategiji, predviđa se da će čak 50% VSZ morati ići na sveobuhvatnu obnovu (koja uključuje mjere povećanja potresne otpornosti), a da će ostalih 50% provesti samo neku od razina energetske obnove.</p>	<p>Jedinične cijene su definirane prema geometrijskim karakteristikama referentnih zgrada te se koriste kao indikatori za praćenje cijena u provedbi programa, što znači da će se odstupanja na tržištu registrirati te u sljedećim pozivima korigirati iznosi.</p> <p>Daje se odgovor: Mjere povećanja sigurnosti u slučaju požara su prihvatljiv trošak u Programu.</p>
Zoltan Takač		<p>PRIMJEDBA: "Objavljen nacrt Programa energetske obnove višestambenih zgrada u RH" imamo kao stambena zgrada Hvarska 7, u Zagrebu nekoliko pitanja/sugestija. Prije svega, zainteresirani smo za projekt (Integralna obnova), jer nam je za našu zgradu izuzetna potrebna navedena obnova radi trenutnog stanja zgrade, kao i želje stanara da na našoj zgradi napravimo Energetske obnovu s kojom ćemo prije svega značajno poboljšati energetske učinkovitost kroz smanjenje potrošnje energije, kao i tehnička svojstva i vizualni indetitet. Vezano za navedeno, imamo pitanje, s obzirom da smo do sada odradili</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća Pojedinačni projekti nisu predmet ovog Programa. Pojediničnosti vezano za prijavu na natječaj biti će utvrđene u pozivima za energetske obnovu.</p>

		<p>prijavu 2 puta na takav projekt, investirali sredstva u projektnu dokumentaciju, kao i drugu traženu dokumentaciju, međutim nažalost od navedenog se nije dogodilo do sada ništa, a također nemamo nikakvu povratnu informaciju kada bi se moglo dogoditi u budućnosti.</p> <p>Najljepše vas molim informaciju da li možemo odraditi sastanak s vama vezan za navedenu temu, jer imamo prije svega želju da zgradu Energetski obnovimo, a s druge strane nam treba institucija s kojom možemo razgovarati (postaviti pitanja) i vidjeti u kojoj fazi je naša prijava, da li nam je projektna dokumentacija koju imamo dobra (nadamo se da je - radi značajnih sredstava koju smo uložili u istu), kao i druga pitanja.</p> <p>Ukoliko ne možemo odraditi sastanak, molimo vas pošaljite nam detalje što je potrebno učiniti da se prijavimo za navedeni projekt, da li je potrebno ponovo odraditi prijavu ili na koji način?</p>	
<p>Hrvatska banka za obnovu i razvitak</p> <p>Marina Marasović Rukovoditeljica direkcije EU fondovi i financijski instrumenti Sektor strategije</p>	<p>Sažetak</p>	<p>Nastavno na obavijest o javnom savjetovanju o Nacrtu Programa energetske obnove višestambenih zgrada za razdoblje do 2030. godine koji se donosi temeljem Zakona o gradnji (Narodne novine, br. 153/2013, 20/1207, 39/2019 i 125/2019) u privitku sukladno uputi dostavljamo komentare HBOR-a u tekstu Programa.</p> <p>Kao što smo naveli i u komentarima smatramo vrijednim dodatno napomenuti kako je financijski instrument koji se predviđa u predmetnom programu nužno predvidjeti i u VFO 2021.-2027. programskim dokumentima, posebice u Operativnom programu konkurentnost i kohezija budući u nacrtu koji je dostavljen EK 9.11.2021. istog nema (uvidom u verziju koja nam je dostavljena kao članovima RS Zelena Hrvatska). Također, predlažemo da se u Programu nužno detaljno ne raspisuje model financijskog instrumenta kako bi se tijekom njegovog dizajna iznašli moguće i povoljniji modeli za utilizaciju i multipliciranje predviđene alokacije od 20,0 mil EUR.</p> <p>PRIMJEDBA: Da li dobro razumijemo da će iz ESI fondova za VŠZ biti raspoloživo samo 20,0 mil EUR kroz financijski instrument odnosno neće biti bespovratnih sredstava za tu namjenu? U dijelu teksta: <i>Za postizanje ciljeva u segmentu višestambenih zgrada potrebno je do 2030. godine osigurati oko 17 milijardi kuna za bespovratna sredstva iz javnih izvora, a primarni izvor su sredstva iz Nacionalnog programa za</i></p>	<p>Primjedba se djelomično prihvaća. Provedba u Programu je definirana samo za prve tri godine prema Nacionalnom planu za oporavak i otpornost. Sredstva iz VFO još nisu definirana u konačnosti. Zbog zatvaranja financijskog jaza koji u projektima energetske obnove nastaje jer investiciju nije moguće isplatiti iz ušteda, uspostaviti će se model dodjele bespovratnih sredstava, uz mogućnost korištenja financijskog instrumenta za osiguranje vlastitog učešća korisnika. Navedeno se temelji na specifičnosti hrvatskog gospodarstva, otežan pristup financiranju i trenutno stanje javnih financija te imajući u vidu skromnu platežnu moć građana RH, odnosno suvlasnika višestambenih zgrada koji sudjeluju u obnovi, sve s ciljem ostvarenja ciljeva i obveza RH iz područja energetske učinkovitosti i zaštite okoliša, ali i ostvarenja širih ciljeva društveno-ekonomskog razvoja. Također, RH je u specifičnoj situaciji zbog svog položaja na seizmički aktivnom području te je uz energetske potrebno provesti i sveobuhvatnu obnovu zgrada, koja uz mjere energetske obnove uključuje i</p>

oporavak i otpornost (bespovratna sredstva) i iz ESI fondova (financijski instrumenti). Sredstva iz drugih izvora (poput Socijalnog fonda za klimatsku politiku, FZOEU) razmatrat će se nakon prvog trogodišnjeg razdoblja provedbe.

3.3.2

PRIMJEDBA:

Umjesto:

Kao moguće poboljšanje modela nameće se primjena financijskog instrumenta u kombinaciji s bespovratnim sredstvima unutar iste operacije, temeljenim na ostvarenim razinama energetske karakteristika. Ovakav model moguće je uz korištenje ESIF sredstava te će se svakako razmotriti za daljnje korištenje.

Predloženo:

Kao moguće poboljšanje modela nameće se primjena financijskog instrumenta u kombinaciji s bespovratnim sredstvima unutar iste operacije, temeljenim na ostvarenim razinama energetske ušteda. Ovakav model omogućen je **provedbenim okvirom za ESI fondove** te će se svakako razmotriti za daljnje korištenje.

PRIMJEDBA:

Ovo je upitno zbog participacije banaka u financijskom instrumentu i njihove spremnosti na odobrenje kredita uz duge ročnosti obzirom sredstva ESIF-a od 20 mil EUR nisu dostatna kao izvor za glavnice kredita već će banke morati koristiti svoje izvore.

U dijelu teksta:

Osim toga, ovakav model bi mogao osigurati i dulju ročnost kredita, u odnosu na one koji su trenutno u ponudi na tržištu, čime bi se smanjio 'udar' na suvlasnike u vidu povećane pričuve potrebne za otplatu kredita.

mjere povećanja otpornosti na potres. Sveobuhvatna obnova nije isplativa iz energetske uštede te je nužno osiguranje bespovratnih sredstava. Nakon potresa 2020. i 2021. došlo je do porasta cijena građevinskih usluga i materijala, što dodatno predstavlja financijski teret na proračun RH i JLP(R)S.

**Primjedba se ne prihvaća
ESIF =ESI fondovi**

Primjedba se prihvaća

	<p>PRIMJEDBA: Molimo pojašnjenje što se pod ovim misli i za koju svrhu bi se TA u okviru FI-a koristila? U dijelu teksta: <i>Tehnička pomoć putem one-stop shop usluge poglavito će biti potrebna nakon uspostavljanja novog modela provedbe (financijski instrument)</i></p> <p>PRIMJEDBA: Isti komentar kao i gore, da li dobro razumijemo da će iz ESI fondova za VSZ biti raspoloživo samo 20,0 mil EUR kroz financijski instrument odnosno neće biti bespovratnih sredstava za tu namjenu? Napominjemo kako je potrebno voditi računa o demarkaciji između bespovratnih sredstava i financijskih instrumenata odnosno kako isti ne bi smjeli ići istovremeno. U dijelu teksta: <i>U prvom trogodišnjem razdoblju primijenit će se model dodjele bespovratnih sredstava, dok se za sljedeća razdoblja treba uspostaviti model temeljen na financijskom instrumentu kojim će se kombinirati krediti i bespovratna sredstva.</i></p> <p>PRIMJEDBA: Molimo vas da ovo prokomentiramo jer nam nije jasno na što ovdje misli. U dijelu teksta: <i>U javnim pozivima za sufinanciranje obnove VSZ odnosno programu kreditiranja putem financijskog instrumenta utvrđuju se mjere i iznosi maksimalno prihvatljivih troškova po mjerama ili grupama mjera, temeljem troškova ostvarenih u provedenim projektima obnove VSZ.</i></p> <p>9.1 PRIMJEDBA: Na koje institucije se ovdje misli? U dijelu teksta: <i>Paralelno s provedbom javnih poziva u skladu s raspoloživim sredstvima i prema postojećem modelu, u prvom trogodišnjem razdoblju, MRRFEU i MPGI u suradnji s HBOR-om raditi će na uspostavi novog financijskog instrumenta, koji će kombinirati kredite i bespovratna sredstva, ali koji će također biti privlačan za privlačenje dodatnih sredstava domaćih i međunarodnih financijskih institucija.</i></p>	<p>Primjedba prihvaćena. Rečenica se briše.</p> <p>Primljeno na znanje Demarkacija je jasna - prve 3 godine sufinanciranje kao grant iz Mehanizma za oporavak i otpornost, a onda se iz VFO-a planira financijski instrument u kombinaciji s bespovratnim sredstvima.</p> <p>Daje se pojašnjenje: U pozivima se utvrđuju konačno prihvatljive mjere i troškovi.</p> <p>Primjedba se prihvaća. Dodani su primjeri međunarodnih financijskih institucija – EIB, EBRD, WB.</p>
--	--	---

PRIMJEDBA

Smatramo kako je ukupna alokacija od 20 mil EUR koja bi trebala biti podijeljena na kredit i grant premala da bi omogućila kontinuiranost i smanjenje pritiska na tržište.

U dijelu teksta

Uspostava financijskog instrumenta s komponentnom bespovratnih sredstava se snažno potiče ovim Programom, jer će omogućiti kontinuiranost provedbe. čime se smanjuju pritisci na tržište i smanjuje administrativno opterećenje. Za uspostavu financijskog instrumenta predviđa se korištenje ESIF sredstava u skladu s višegodišnjim financijskim okvirom 2021. – 2027. godine.

PRIMJEDBA:

Uskladili smo s rokovima utvrđenima u drugim dijelovima ovog programa.

Umjesto:

Zaključno, Programom se predviđa uvođenje financijskog instrumenta te se zadužuju MRRFEU, MPGI i HBOR da razrade takav financijski instrument tijekom prvog trogodišnjeg razdoblja provedbe Programa.

Predloženo:

Zaključno, Programom se predviđa uvođenje financijskog instrumenta te se zadužuju MRRFEU, MPGI i HBOR da započnu s razradom i pripremom financijskog instrumenta tijekom 2022. i 2023, kako bi isti bio spreman za implementaciju do kraja 2024.

PRIMJEDBA:

Umjesto:

S obzirom da je programiranje ovog novog financijskog okvira trenutno u tijeku potrebno je, kao prvo, osigurati dostatna sredstva prema projekcijama danima u ovom Programu, a kao drugo, razraditi financijski instrument za korištenje tih sredstava.

Predloženo:

S obzirom da je programiranje novog **višegodišnjeg** financijskog okvira trenutno u tijeku potrebno je, kao prvo, osigurati dostatna sredstva prema projekcijama danima u ovom Programu, a kao drugo, razraditi financijski instrument za korištenje tih sredstava.

Primljeno na znanje.

Primjedba se ne prihvaća.

S obzirom da je VFO još u pregovorima ne znamo kada je početak primjene te ostaje kako je napisano.

Primjedba se ne prihvaća.

PRIMJEDBA:

Alokacija od 20 mil EUR je premala te ne opravdava dugotrajan i kompleksan postupak javne nabave. Naime, suradnja se ne može ponuditi samo jednoj poslovnoj banci već se alokacija dijeli na nekoliko kvota koje moguće ne bi bile prihvatljive bankama koje moraju pripremiti opsežnu dokumentaciju za javnu nabavu kao niti naknade koje se obračunavaju samo na dio ESIF-a i koje nisu dostatna nadoknada za poslove financijskog posredovanja.

Predlažemo u ovom programu detaljno ne raspisivati model provedbe financijskog instrumenta da se unaprijed ne ograničimo budući da postoje moguće i drugi načini da se multiplicira učinak predviđenih 20,0 mil EUR npr. Isto može služiti kao fond za pokriće gubitaka banaka ili fond za subvenciju kamatne stope ili nešto treće. Isto ćemo detaljno razraditi kroz rad na proizvodu kako je i definirano u dokumentu.

Ako dobro razumijemo banke bi se natjecale veličinom sredstava koje bi uložile u FI te se kreditiranje ne bi odvijalo na osnovi 50 ESIF:50 banke? Predlažemo u ovom programu detaljno ne raspisivati model provedbe financijskog instrumenta da se unaprijed ne ograničimo budući da postoje moguće i drugi načini da se multiplicira učinak predviđenih 20,0 mil EUR kako smo gore naveli.

Umjesto:

Financijski instrument bi se temeljio na kreditnoj liniji za obnovu VSZ koju bi uspostavio HBOR kroz mrežu banaka, koje će biti odabrane temeljem transparentnog postupka javne nabave. Pri tome, kao važni uvjeti za odabir banaka koje bi sudjelovale u instrumentu treba biti kamatna stopa na kredite koje nude (što manja) te veličina vlastitih sredstava koje banke donose u instrument (što veća, kao u primjeru Litve, koji je objašnjen u poglavlju 3.3.), čime bi se povećala ukupno dostupna sredstva za kreditiranje energetske obnove.

Predloženo:

Financijski instrument bi se temeljio na kreditnoj liniji za obnovu VSZ koju bi uspostavio HBOR kroz mrežu banaka, koje će biti odabrane temeljem transparentnog postupka javne nabave. Pri tome, kao važni uvjeti za odabir banaka koje bi sudjelovale u instrumentu treba biti kamatna stopa na kredite koje nude (što manja) te veličina vlastitih sredstava koje banke donose u instrument (što veća, kao u primjeru Litve, koji je objašnjen u poglavlju 3.3.), čime bi se povećala ukupno dostupna sredstva za kreditiranje energetske obnove.

Primjedbe se prihvaćaju.

Briše se razrada financijskog instrumenta.

Ukoliko banke daju proizvoljan iznos sredstava izvjesno je kako neće biti spremne omogućiti nisku cijenu, dulje rokove i niske uvjete osiguranja? Kao što smo naveli gore predlažemo u ovom programu detaljno ne raspisivati model provedbe financijskog instrumenta da se unaprijed ne ograničimo budući da postoje moguće i drugi načini da se multiplicitira učinak predviđenih 20,0 mil EUR

U dijelu teksta:

Optimalno, proizvod bi kombinirao ESIF sredstva sa sredstvima poslovnih banaka/međunarodnih financijskih institucija i trebao omogućiti nisku cijenu financiranja uz niske uvjete osiguranja i maksimalno dugu ročnost.

PRIMJEDBA:

Prethodno je rečeno da će se FI pripremati u prvom trogodišnjem razdoblju a početi s implementacijom 2024. kada završi korištenje NPOO-a a ovdje se kaže da će primjena započeti po stjecanju uvjeta za korištenje ESI sredstava te predlažemo uskladiti.

Umjesto:

S razvojem ovakvog financijskog instrumenta potrebno je krenuti odmah po usvajanju ovoga Programa te je s njegovom primjenom potrebno započeti odmah po stjecanju uvjeta za korištenje ESIF sredstava temeljem novog OPKK za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Predloženo:

S razvojem ovakvog financijskog instrumenta potrebno je krenuti odmah po usvajanju ovoga Programa i usvajanju OPKK 2021.-2027. te isti pripremati tijekom 2022. i 2023. kako bi do kraja 2024. bio spreman za implementaciju. je s njegovom primjenom potrebno započeti odmah po stjecanju uvjeta za korištenje ESIF sredstava temeljem novog OPKK za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

11.2

PRIMJEDBA:

Smatramo iznos nedostatnim za razvoj planiranog financijskog instrumenta s komponentom kredita, granta i TA te kako smo već naveli dozvolite da se sagledaju i drugačiji modeli provedbe koji bi omogućili da se predložena alokacija od 20 mil EUR multiplicitira.

U dijelu teksta:

Što se tiče sredstava iz ESI fondova za novo programsko razdoblje, nije moguće utvrditi kolika će biti raspoloživa sredstva, jer OPKK za razdoblje od 2021. do 2027. godine u trenutku izrade ovoga Programa nije usvojen. Preliminarno se predviđaju sredstva od 20 milijuna €, koja će se utrošiti kroz financijski instrument.

Primjedba se ne prihvaća.

S primjenom financijskog instrumenta potrebno je krenuti odmah po stjecanju uvjeta za korištenje ESIF sredstava.

Primjedba se prihvaća.

Slažemo se da su sredstva nedostatna ali još se pregovara u okviru VFO-a pa se rečenica briše.

4
SWOT
ANALIZA
PROGRAMA
OBNOVE
VSZ

suvlasnika. Zgrade en.razreda C u primorskoj Hrvatskoj ionako koriste el.energiju tj.klima uređaje zimi.

PRIMJEDBA:

Izuzetno niske cijene energenata u zgradama, el.energije, plina i toplinske energije – HEP TOPLINARSTVO (u odnosu na tržišne cijene) što projekte Eo čini neisplativim uz 40% sufinanciranje.

PRIMJEDBA:

EO višestambene zgrade je idealna prilika za rješavanje problema sa ekodizajnom i etažnim plinskim trošilima po zgradama. Opcije su:

- a) spajanje na centralizirani toplinski sustav
- b) izgradnja vlastite kotlovnice na OIE (pelet, sječka, dizalica topline)

Ovdje valja napomenuti da bi zgrada sa zajedničkom dizalicom topline mogla trajno riješiti ipitanje hlađenja zgrade, a split jedinice po stanovima ne bi bile potrebne.

7

PRIMJEDBA:

Kako bi čim više motivirali suvlasnike VSZ na EO i povećali interes predlažem da se subvencija za izradu projektne dokumentacije dodjeljuje prije natječaja, jer se suvlasnici najteže odlučuju upravo za taj prvi korak, financiranje energetskog certifikatora i projektanta koji nerijetko zahtijeva podizanje kredita ili pričuve pa su suvlasnici nepovjerljivi. Sada i s razlogom jer su se zadužili, a čekaju natječaj već gotovo tri godine.

Primjedba se ne prihvaća.

Cijene energenata nisu predmet ovog Programa- dosadašnja praksa je pokazala veliku zainteresiranost za energetske obnovu, odnosno dosadašnje alokacije su potrošene u izuzetno kratkom roku.

Primljeno na znanje.

Sve navedene mjere su prihvatljivi troškovi prema ovom Programu.

Primjedba se ne prihvaća.

Osnovni uvjet za sudjelovanje VSZ u ovom Programu je ušteda u godišnjoj potrebnoj energiji za grijanje (QH,nd) od najmanje 50% u odnosu na stanje prije obnove, bez obzira o kojoj kategoriji obnove se radi. Nadalje, pokazatelji učinka i ishoda Programa su prosječna godišnja stopa obnove zgrada (na temelju desetogodišnjeg razdoblja), ukupno obnovljena građevinska bruto površina VSZ u desetogodišnjem razdoblju te kumulativna ušteda energije u neposrednoj potrošnji ostvarenih obnovom VSZ u razdoblju.

Glavni projekt, ostali projekti, uključujući sve mape i elaborate, kontrola projekta od strane revidenta ako je primjenjivo prema važećim propisima su prihvatljive aktivnosti u sklopu Programa, međutim za ostvarenje doprinosa pokazateljima Programa potrebno je provesti energetske obnovu zgrade.

Tablica 8-1

PRIMJEDBA:

treba svugdje dalje ispraviti u kn/kW Pgen jer se radi o snazi, a ne energiji.

PRIMJEDBA:

dodati „ili sječku“

PRIMJEDBA:

Smatram da bi pirolitički kotao trebao biti Conditio sine qua non kada je biomasa u pitanju.

PRIMJEDBA:

Smatram da treba odrediti i maksimalni GWP kako se ne bi ugrađivale dizalice sa radnim tvarima koje uskoro izlaze iz uporabe zbog loših karakteristika.

PRIMJEDBA:

Zašto se ograničiti samo na izmjenjivač? Treba ponuditi i ostale poboljšice u podstanici: zamjena distribucijske pumpe frekventnom, izolacija sekundara, zamjena spremnika PTV...

PRIMJEDBA:

Budući su centralni toplinski sustavi od interesa Republike Hrvatske te kako se isti smatraju bitnim elementom energetske učinkovitosti i od interesa su za postizanje ciljeva energetske učinkovitosti u Republici Hrvatskoj (Zakon o tržištu toplinske energije, članak 4) smatram da ste trebali predvidjeti mogućnost sufinanciranja priključenja zgrada na daljinski sustav grijanja jednako kao što ste predvidjeli sufinanciranje izgradnje samostalnih kotlovnica na pelet odnosno dizalice topline.

U tablici 8 - 1 bi trebali osigurati stavku za
PRIKLJUČAK NA DALJINSKI SUSTAV GRIJANJA

Naziv mjere:

izvor topline za grijanje i PTV - daljinsko grijanje;

Stoga se dodjela subvencija za izradu projektne dokumentacije ne može dodjeljivati prije natječaja.

Primjedba se prihvaća.

Primjedba se prihvaća.

Primjedba se ne prihvaća.

Ostali kotlovi na biomasu smatraju se prihvatljivim troškom kao drveni otpad, a drvo se potiče kao gradivni, ne kao gorivi materijal.

Primjedba se prihvaća

Primjedba se prihvaća.

Osim zamjene sustava prihvatljive su i komponente za poboljšanje postojećeg sustava.

Primjedba se prihvaća.

Prihvatljiv je priključak na učinkoviti sustav centraliziranog grijanja (i hlađenja), rekonstrukcija postojećih i ugradnja novih podstanica kao i priključak na čestici u vlasništvu zgrade. Naknada za priključak nije prihvatljiv trošak.

Opis mjere:

Izgradnja priključka na daljinski sustav grijanja uključujući sve dijelove sustava do priključka na sustav razvoda.

okvirna jedinična cijena: 3.000 kn/metru toplovoda

PRIKLJUČAK NA CENTRALNI SUSTAV GRIJANJA

Naziv mjere:

izvor topline - individualna toplinska podstanica za grijanje i PTV;

Opis mjere:

Izgradnja priključka prostora na centralizirani sustav grijanja uključujući sve dijelove sustava do priključka na sustav razvoda.

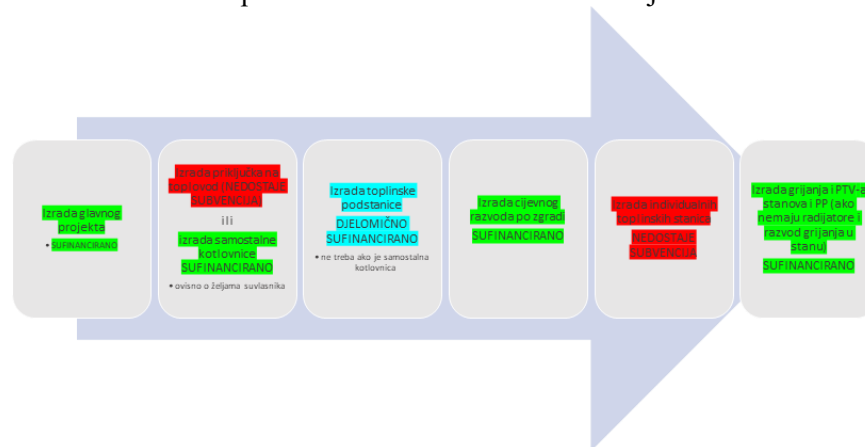
okvirna jedinična cijena: 7.000 kn/priključku

PRIMJEDBA:

Što se tiče zgrada sa etažnim plinskim razvodom, iste se mogu implementirati u postojeći nacrt energetske obnove zgrada do 2030. godine na slijedeći način:

Uzmimo primjer zgrade od 40 stanova sa etažnim plinskim priključcima (C trošila).

Ukoliko suvlasnici pokažu interes trebali bi izraditi slijedeće korake.

S tim da bi se postojeći dimnjaci (koji više neće trebati) mogli koristiti za provlačenje razvoda instalacije grijanja i PTV-a.

Primljeno na znanje.

PRIMJEDBA:

Po meni ovo nije toliko presudan faktor jer su svi izmjenjivači (ukoliko su izolirani) visokoučinkoviti. Važniji parametar je što niža temperatura povrata nakon izmjenjivača t. veći izmjenjivač jer se tako smanjuju gubici u sustavu. Naše zakonodavstvo dozvoljava smanjenje priključne snage na podstanici (i to uz elaborat, a ne projekt) kako bi se suvlasnicima smanjio i fiksni dio računa za toplinsku energiju, što nema veze sa povećanjem en.učinkovitosti i smanjenjem emisija CO2 već upravo suprotno.

PRIMJEDBA:

Obavezno ubaciti i trošak ugradnje balans ventila te balansiranje. To bi također trebalo uvjetovati na svim zgradama nakon EO, ili ugradnju balans ventila (mnoge zgrade ih nemaju pa se žale na šumove u cijevima) ili povnovno podešavanje balans ventila jer se nakon izolacije ovojnice zgrade hidraulika sustava grijanja mijenja.

PRIMJEDBA:

Zašto ne koristite izraz termostatski ventil? Ovaj izraz samo zbunjuje ljude. Kao i prethodni komentar: obavezna ugradnja termostatskih ventila na svim radijatorima ako je zgrada dobila subvenciju za EO. U protivnom će se „regulacija“ temperature ponovno raditi otvaranjem i zatvaranjem prozora. Dobro bi bilo obvezno propisati obvezno čišćenje/ispiranje unutarnjih instalacija grijanja uključujući i radijatore, jer to poboljšava rad sustava, a izvodi se u zgradama vrlo rijetko.

PRIMJEDBA:

Omogućiti zajedničku pripremu PTV-a u podstanici ili nekoj zajedničkoj prostoriji ukoliko stanovi imaju vlastite bojlere. Ovo može biti vrlo učinkovito ako se poveže na FN sustav zgrade.

PRIMJEDBA:

Ovdje treba jasno istaknuti da li se radi o FN sustavu spojenom na zajedničko brojilo EE ili se dozvoljava energetska zajednica građana... Ako zgrada ima dizalo, ovo bih postavio kao uvjet jer svaka zgrada ima 20-50m² slobodnog krova ili osunčane fasade.

PRIMJEDBA:

Taksativno navesti koja su to mjerila...predlažem obuhvatiti razdjelnike i mjerila toplinske energije

Primljeno na znanje

Primjedba se prihvaća

Primjedba se prihvaća

Samoreguliranje je pojam iz Tehničkog propisa racionalne uporabe energije i toplinske zaštite u zgradama, a ali će se navesti oba pojma

Primjedba se prihvaća.

Primjedba se ne prihvaća.

Ovdje se radi o zajedničkom brojilu. Nema obveze ugradnje fotonaponskih sustava.

Primjedba se ne prihvaća.

Detaljno će se raspisati u pozivu.

	9.1	<p>PRIMJEDBA: Pogrešan je način prijave na natječaj putem najbržeg prsta kada je veliki interes. Sada imate preko 1.200 spremnih projekata, a sresstava za 100tinjak zgrada.</p> <p>Uzeti stopu smanjenja Qhnd-a kao kriterij je nevjerodostojno jer se radi o proračunskoj, a ne stvarnoj vrijednosti. Najmjerodavniji kriterij je smanjenje količine CO2 tj. treba dati prednost najvećim zagađivačima tj. najvećim zgradama.</p>	<p>Primljeno na znanje. Metoda „najbrži prst“ nije nigdje u Programu specificiran niti je predmet ovog Programa.</p>
<p>SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA Upravni odjel za prostorno uređenje Graditeljstvo i obnovu v.r. Blanka Bobetko Majstorović, dipl.ing.</p>		<p>PRIMJEDBA: - Oba programa su dobra i njihova provedba će zasigurno pomoći obnovi više stambenih zgrada (VSZ) na području Sisačko-moslavačke županije. Cost benefit analiza će najvjerojatnije za niz zgrada u Sisačko-moslavačkoj županiji biti negativna, jer isplativost dubinske obnove zgrada koje su uglavnom građene u period 1968.-1980. godine će najvjerojatnije biti negativna odnosno za očekivati je da će cost benefit analiza pokazati da je izgradnja novih zgrada isplativija od dubinske obnove postojećih zgrada, obzirom na stanje istih.</p> <p>PRIMJEDBA: - U programima predlažemo da se u SWOT analizi kao slabost navede stalan porast cijena materijala i radova (povećanje troškova energetske obnove /dubinske obnove), budući da cijene iskazane u tablicama iz Programa će vjerojatno nakon godinu dana biti znatno premašene.</p>	<p>Primljeno na znanje. Gradnja zamjenskih zgrada nije predmet ovog Programa.</p> <p>Primjedba se ne prihvaća. Isto je već navedeno u SWOT analizi pod PRIJETNJE.</p>
<p>Hrvoje Krapanić Daikin Hrvatska</p>	8.1	<p>PRIMJEDBA: Vezano za 8.1 Mjere energetske obnove Stranica 35 – Izvor topline za grijanje i PTV – prirodni plin Ovdje molimo da se još jednom razmisli o navedenoj mjeri i ograniči poticanje istog, na isključivo kada je u pitanju obnova o potresa, kako se ne bi došlo u konflikt sa Zakonom o obnovi zgrada oštećenih potresom i drugih vezanih mjera za obnovu od potresa.</p> <p>Poticanje plinskih bojlera je praksa koja se napušta u EU, jer sufinanciranje bojlera danas, znači da smo za sljedećih 15-20 godina produljili probleme dekarbonizacije grijanja u zgradarstvu, a navedeno je ključno riješiti kako bismo dostigli ciljeve 2030-2050. Navedeno ne znači da se bojleri ne smiju upotrebljavati u RH, ali svakako bi trebalo izbjeći poticanje njihove ugradnje. Npr. ako se bude poticalo plinsko grijanje 2030. godine, kako je predviđeno ovim planom, uz dodatnih 15-20 godina</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća Kako je plin prijelazni energent do 2030. poticati će se još jedino u prvom trogodišnjem razdoblju kroz Mehanizam za oporavak i otpornost prema Nacionalnom planu za oporavak i otpornost.</p>

koliko se ti bojleri mogu koristiti dolazimo do 2045-2050. godine kada bi cjelokupni fond zgrada u RH već trebao biti dekarboniziran. Primjedbu stavljam i na obrazloženje*22, kojom se obrazlaže poticanje plinskih bojlera – kondenzacijski bojleri su učinkovitiji od starih atmosferskih samo ako su ispravno korišteni, tj. u nisko-temperaturnom režimu grijanja, a ta pretpostavka se nikada neće kontrolirati. Ako se isti instaliraju na postojeće radijatore, ne postižu se nikakve uštede niti se smanjuju emisije na koje računamo. Bilo koje grijanje iz obnovljivih izvora višestruko je učinkovitije, a rješava pitanje direktnih emisija CO2 u zgradarstvu, i na to se može računati u svim projekcijama kao sigurno. Mišljenja sam da bismo se time trebali rukovoditi kada radimo plan obnove do 2030, jer navedeno ima direktne implikacije do 2050. godine.

PRIMJEDBA:

Stranica 35 – Izvor topline za grijanje i hlađenje – dizalica topline zrak/zrak

Mislim da bi navedeno trebalo drukčije definirati, budući da pretpostavljam da se ovdje radi o multi-split jedinicama (VRV-VRF jedinice su definirane posebno, a one su isto dizalice zrak-zrak).

U opisu ne može stajati 'polaz vode' budući da iste ne koriste vodu kao medij (dizalica zrak-zrak), nije potrebno pisati COP (budući da je specificirana sezonska učinkovitost, a što je i najvažnije - SCOP) i ne treba pisati za/za grijanje i 'za hlađenje' je navedeno oznake to direktno govore (SCOP je grijanje SEER je hlađenje) tako da je dovoljno napisati: energetske klase A ili više

SCOP za dizalicu topline prema HRN EN 14825:2019 (ili „jednakovrijedno“) za prosječnu klimu $\geq 3,4$

SEER za dizalicu topline prema HRN EN 14825:2019 (ili „jednakovrijedno“) za prosječnu klimu $\geq 4,0$

Nije jasno što znači stupnjevana ili kontinuirana regulacija učinka, ali tu pretpostavljam da se radi o inverteru – danas u EU nisu dozvoljeni sustavi drugog tipa, s fiksnim brzinama u ovoj kategoriji (prema Ecodesign LOT10) tako da navedeno se može ispustiti.

Predlažem ispravak - umjesto: mjera ne obuhvaća ugradnju split sustava, napisati: mjera ne obuhvaća ugradnju pojedinačnih split sustava (single split) u stambene jedinice s više od jedne prostorije za boravak i spavanje. Vjerujem da bi najispravnije bilo: mjera obuhvaća one sustave koji su ugrađeni u svaku jedinicu za boravak ili spavanje (ne nužno kuhinju, hodnik, kupaonice, wc, i ostale pomoćne prostorije).

Primjedba se djelomično prihvaća.

Dizalice topline zrak/zrak – pojedinačni split i multisplit klima uređaji se NE predlažu kao mjera u okviru energetske obnove višestambenih zgrada! Kao mjera dolazi u obzir samo ugradnja VRF s direktnom ekspanzijom radne tvari kao centralnog izvora toplinske/rashladne energije za grijanje/hlađenje prostora i/ili pripremu PTV-a. Cilj je imati centralne sustave na razini zgrade, a ne poticati individualne sustave po stanovima.

		<p>Cilj je omogućiti vlasnicima garsonijera da mogu ugraditi dizalicu topline zrak-zrak, jer ista može u potpunosti zadovoljiti potrebe za grijanjem i hlađenjem u svim dijelovima Hrvatske, a posebno u priobalju. Primjer je manja, obiteljska zgrada koja ima veće stanove i manje stanove – veći se rješavaju s multi split jedinicama, a npr. garsonijera s pojedinačnim, single split sustavom. Generalno, treba tražiti da svaka soba ima instaliranu samu unutarnju jedinicu u prostoriji.</p> <p>PRIMJEDBA: Stranica 35. Izvor topline za grijanje, hlađenje i PTV – dizalica topline zrak/voda Navedeno se pretpostavljam, odnosi i na male i velike dizalice topline zrak-voda. Isto je teško staviti u istu kategoriju i specificirati uvjete korištenja. Razlog je EU legislativa Ecodesign Ener LOT 1 (813/2013) i Ener LOT 21 (EU 2016/2281). Navedene direktive točno specificiraju što se objavljuje kod kojih uređaja. Primjer su rezidencijalne dizalice topline, koje se isto mogu pojedinačno koristiti u zgradama kao i npr. bojleri. Njihovi podaci se deklariraju za EnerLOT 1, a tamo se ne deklarira sezonsko hlađenje (SEER). Sezonsko hlađenje i grijanje se deklariraju se prema EnerLOT 21. Znači, ako se podaci o uređaju objave prema EnerLOT 1, ne mogu se zakonski objaviti prema EnerLOT 21, jer se ne može objavljivati podatak za 2 EnerLOT-a za isti uređaj. Predlažem umjesto: SEER za dizalicu topline prema HRN EN 14825:2019 (ili „jednakovrijedno“) za komforno hlađenje za temperaturu prolaza vode od 7°C i prosječnu klimu $\geq 4,0$ Napisati: preporuča se ali nije obveza SEER za dizalicu topline prema HRN EN 14825:2019 (ili „jednakovrijedno“) za komforno hlađenje za temperaturu prolaza vode od 7°C i prosječnu klimu $\geq 4,0$ Ili SEER za dizalicu topline prema HRN EN 14825:2019 (ili „jednakovrijedno“) za komforno hlađenje za temperaturu prolaza vode od 7°C i prosječnu klimu $\geq 4,0$ za uređaje čiji se podaci deklariraju prema EnerLOT21. ili za navedeno zatražiti preporuku Fakulteta strojarstva i brodogradnje.</p>	<p>Primjedba se prihvaća.</p>
<p>Društvo za oblikovanje održivog razvoja;</p>		<p>PRIMJEDBA: Govoreći o energetske siromaštvu počevši od stranice 50, Program navodi da se u nedostatku jasne definicije energetske siromaštvo može mjeriti korištenjem zamjenskih pokazatelja, pri čemu se Program referira</p>	<p>Primljeno na znanje Energetsko siromaštvo će se sukladno ovom Programu razrađivati u sljedeće tri godine kako bi se</p>

<p>Miljenka Kuhar</p>	<p>samo na EU-SILC indikatore, dok Smjernice za mjerenje energetske siromaštva koje su 2020 godine razvijene u okviru Europskog opservatorija za energetske siromaštvo osim Ankete o dohotku (EU – SILC) prepoznaju i Anketu o potrošnji kućanstva (HBS) kao dva glavna izvora podataka o energetske siromaštva na području Europske unije. (Poveznica na Smjernice: https://energy-poverty.ec.europa.eu/system/files/2021-09/epov_methodology_guidebook_1.pdf)</p> <p>Dodatno Smjernice razrađuju 4 primarna indikatora koja od koji su dva subjektivna samo procjena temeljem podataka iz EU SILC upitnika:</p> <p>Mogućnost održavanja doma adekvatno toplim (indikator: Postotak osoba koje žive u kućanstvu koje si ne mogu si priuštiti adekvatno grijanje u najhladnijim mjesecima - 6,6 % (2019).</p> <p>I mogućnost pokrivanja troškova (indikator koji se odnosi na osobe koje žive u kućanstvima koja ne mogu podmiriti neočekivani financijski izdatak iz vlastitih sredstava 51,7% (2019), osobe koje žive u kućanstvima koja su u posljednjih 12 mjeseci zbog financijskih poteškoća kasnila s plaćanjem obveza (stambenoga kredita, najamnine, računa za režije ili potrošačkoga kredita) - 15,7% (2019); osobe živi u kućanstvima koja vrlo teško spajaju kraj s krajem - 11,9% (2019)...))</p> <p>Dva indikatora su vezana uz potrošnju i podaci za njih se dobivaju iz Ankete o potrošnji kućanstva</p> <p>Apsolutna (ili ekvivalentna) potrošnja energije ispod nacionalnog medijana</p> <p>Udio (ili ekvivalent) potrošnje energije (u usporedbi s prihodom) koji je dvaput viši od nacionalnog medijana</p> <p>Osim primarnih Smjernice propisuju i sekundarne indikatore: Cijena energije; Karakteristike zgrade; Rizici siromaštva i zdravlja....</p> <p>Slijedom navedenoga, predlažemo da se ovaj dio programa dopuni na način da se uskladi sa Smjernicama razvijenim u okviru Europskog opservatorija za energetske siromaštvo. Pri tom je potrebno naglasiti da Europska komisija u svojim preporukama iz 2020 godine (EU smjernice o energetske siromaštva) potiče države članice da razviju vlastitu metodologiju praćenja energetske siromaštva s obzirom da su podaci koje se prikupljaju EU SILC upitnikom dostupni tek 6 do 10 mjeseci nakon referentne godine na koju se odnose, dok se HBS anketa provodi jednom u 5 godina. Ujedno preporuke potiču države članice da između</p>	<p>mogao implementirati u sljedećem trogodišnjem razdoblju Programa.</p>
------------------------------	---	--

	<p>ostaloga adresiraju i administrativne prepreke u kontekstu obnove stambenog fonda.</p> <p>Sukladno navedenom DOOR je u okviru projekta METAR do bolje klime (https://metar.door.hr/) zajedno s Institutom za društvena istraživanja započeo rad na nacionalnoj metodologiji mjerenja i mapiranja energetske siromaštva koje će slijediti primarne i sekundarne indikatore EPOV-a, ali će se moći provoditi neovisno od prikupljanja podataka u okviru EU SILC odnosno HNS upitnika. Plan nam je da prvi nacionalno reprezentativni upitnik provedemo početkom sljedeće godine. Što bi značilo da biste sredinom godine mogli imati mnogo jasniju sliku o razmjerima problema energetske siromaštva na nacionalnoj razini.</p> <p>Iz Programa je razvidno da je Ministarstvo svjesno potrebe praćenja i prikupljanja podataka o energetske siromaštva, želimo naglasiti da bi se primjenom ove metodologije ova potreba mogla zadovoljiti. („Treba istaknuti da je definiranje energetske siromaštva važno za statističko praćenje ovog fenomena, no za definiranje shema potpore ključno je utvrditi jednostavne, primjenjive i dokazive kriterije kojima će se neko kućanstvo svrstati u kategoriju energetske siromaštva i bit će prihvatljivo za dobivanje odgovarajuće pomoći iz ciljanog programa za suzbijanje energetske siromaštva.“ (stranica 51)</p> <p>Stoga vam u prilogu dostavljamo rezultate dijela pilot istraživanja koje je provedeno u 2021. godini, a koje će između ostaloga poslužiti i kao baza za razvoj indeksa energetske siromaštva, s obzirom da energetske siromaštvo ne možemo i ne smijemo izjednačavati isključivo s kategorijom građana koji su ujedno i korisnici socijalne pomoći kao što se to događalo do sada.</p> <p>S tim u vezi želimo vam skrenuti pažnju na rečenicu na stranici 26 Programa u kojoj se opisuje Program obnove višestambenih zgrada, te stoji sljedeće: “Također treba istaknuti da se kroz navedene aktivnosti nije posebno adresiralo pitanje energetske siromaštva odnosno socijalno ugroženih građana.” pri čemu se implicira da su kućanstva koja su u riziku od energetske siromaštva u kategoriji socijalno ugroženih građana. Cijeli niz podataka pokazuje da socijalno ugroženi građani mogu ujedno biti i u povećanom riziku od energetske siromaštva, ali ne i obrnuto da osobe ili kućanstva koja su u riziku od energetske siromaštva nužno ne moraju potpadati pod kategoriju socijalno ugroženih građana, samim time ne moraju se nužno nalaziti u sustavu potpore</p>	<p>Primjedba se prihvaća. Izmijeniti će se navedeni dio teksta.</p>
--	---	--

		<p>centara za socijalnu skrb, što dodatno znači da centri za socijalnu skrb ne bi trebali biti primarna središta za prikupljanje podataka o osobama ili kućanstvima u riziku od energetske siromaštva, a još manje bi trebali biti isključivo zaduženi za koordiniranje pomoći prema korisnicima.</p> <p>Ujedno, u SWOT analizi na stranici 30 navedeno je sljedeće: “Ova analiza pokazuje da Program može imati pozitivne društvene i gospodarske učinke, od smanjenja energetske siromaštva...”, međutim potrebno je skrenuti pažnju da se u analizi ne spominje problem energetske siromaštva niti pod slabostima - za građane u riziku od energetske siromaštva bio je raspisan samo isključivo jedan poziv za čiju su inicijalnu trijažu korisnika biti zaduženi centri za socijalnu skrb, a sam je poziv uključivao kriterije koji nisu upućivali na energetske siromaštvo već socijalnu dimenziju. Također energetske siromaštvo ne spominje ni pod prilikama u smislu da se u narednom razdoblju može ispraviti nedostatak s raspisivanjem javnih poziva, da se takvi programi mogu financirati u 100% iznosu i da se mogu napokon izraditi stvarni kriteriji za energetske siromaštvo koji nisu identični socijalnim kriterijima. Samo uz ovakvo obrazloženje je moguće ostaviti rečenicu o tome da analiza ukazuje i na društvene učinke u vidu smanjenja energetske siromaštva.</p> <p>S obzirom da se program obnove za kućanstva u riziku od energetske siromaštva planira tek u drugom trogodišnjem razdoblju provedbe ovoga Programa, ovim putem predlažemo da se savjetodavno uključite u izradu metodologije, te da iskoristite podatke dobivene putem DOOR-ovog projekta za jasno mapiranje problema energetske siromaštva na nacionalnoj razini, ali i za jasniju izradu kriterija za određivanje pomoći energetske siromašnim kućanstvima.</p> <p>Stojimo Vam na raspolaganju za daljnja moguća pitanja.</p>	<p>Primjedba se prihvaća. Dodati će se u SWOT pod PRILIKE-Smanjenje rizika od energetske siromaštva</p>
<p>TOMISLAV ŠTIMAC</p>		<p>PRIMJEDBA: 8.3 OSTALE PRIHVATLJIVE AKTIVNOSTI U ostale prihvatljive aktivnosti ulaze aktivnosti vezane uz pripremu, vođenje i nadzor provedbe projekata. Ove mjere prikazuje Tablica 8 3, koja također prikazuje i okvirne cijene temeljene na trenutnim tržišnim vrijednostima. Stručni nadzor radova, projektantski nadzor, koordinator zaštite na radu 3% investicije Maksimalni iznos bespovratnih sredstava koji može biti</p>	<p>Primjedba se ne prihvaća U programu je navedena vrijednost temeljena na podacima iz provedenih projekata. Program predviđa praćenje cijena i njihovu korekciju prema kretanju na tržištu i potrebama. Sve su cijene samo okvirne, a konačne će biti navedene u javnim pozivima.</p>

		<p>U razdoblju od 2021 do 2024 godine Program bi se provodio po modelu iz razdoblja 2014 do 2020. godine. Istim programom osiguravala bi se bespovratna sredstva putem javnih poziva do 60% za integralnu energetska obnovu i 80% za dubinsku i sveobuhvatnu obnovu. U ovom programu koristiti će se sredstva predviđena u nacionalnom planu oporavka i otpornosti.</p> <p>U prve tri godine provedbe Programa od 2022. do 2024. godine osigurati će se 300 milijuna kuna za sufinanciranje obnove VSZ neoštećenih u potresu iz Nacionalnog programa za oporavak i otpornost. Osigurati će se 172,5 milijuna kuna za sufinanciranje obnove VSZ oštećenih u potresu iz Nacionalnog programa za oporavak i otpornost. Iskazano u poglavlju 11.3 INDIKATIVNI PLAN ZA RAZDOBLJE 2022-2024 u Tablici 11-3 prikazano je subvencioniranje za:</p> <p>2021. godinu ..... 0,00 milijuna kuna 2022. godinu ..... 157,50 milijuna kuna 2023. godinu ..... 157,50 milijuna kuna 2024. godinu ..... 157,50 milijuna kuna</p> <p>što je ukupno 472,50 milijuna kuna sufinanciranja iz NPOO u prvom trogodištu. Procijenjena vrijednost investicija u istom razdoblju utvrđena je sa 694,85 milijuna kuna. Planirano je u istom razdoblju ostvarit investicije od 4,3 milijarde kuna.</p> <p>U Prvom trogodištu planira će se PLANIRANO ostvariti samo cca 20% ciljeva utvrđenih u Dugoročnoj strategiji obnove nacionalnog fonda zgrada Republike hrvatske.</p> <p>Zar iz navedenog nije moguće zaključiti da je nužno potrebno osigurati znatno više sredstava. Naravno uz politiku kakvu vodimo danas po svemu se čini da je bitno ispričati priču a energetska obnova će i dalje provoditi u petogodišnjim kampadama (svakih 5 godina jedan natječaj-poziv).</p> <p>Na području Republike Hrvatske trenutno je u UPRAVITELJSKIM TVRTKAMA pripremljena projektna dokumentacija za približno 1.200 objekata (VSZ) obzirom da su nas u proteklom razdoblju institucije pozivale da u fazi „vakuma“ (dok se ništa ne dešava sa energetsom obnovom) pripremamo projektnu dokumentaciju prema uvjetima iz zadnjeg POZIVA (na žalost to je poziv iz 2016 godine). U uvjerenju da je samo pitanje trenutka kada će se energetska obnova nastaviti suvlasnici višestambenih zgrada uložili su cca 25.000.000,00 milijuna kuna u izradu projektne dokumentacija koja bi prema odredbama iz ovog Nacrta:</p>	<p>Primljeno na znanje Svjesni smo da sredstva nisu dostatna, u sljedećem trogodišnjem razdoblju planiramo kombinirati sva raspoloživa sredstva.</p> <p>Primljeno na znanje Analiza postojećeg stanja zgrade se izrađuje prije značajne obnove sukladno <i>Tehničkom propisu o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama</i> („Narodne novine“ broj 128/15, 70/18, 73/18, 86/18, 102/20) za projekte izrađene od 24.9.2020., a ako je zahtjev za izdavanje akta kojima se odobrava građenje zajedno s glavnim projektom podnesen do 1. siječnja 2021. onda od tog datuma treba uz glavni projekt imati predmetnu</p>
--	--	---	---

		<p>vezano uz stranicu 38. gdje se navodi da je obvezna tehnička dokumentacija za prijavu osim glavnog projekta mora sadržati i elaborat sa sažetkom analize postojećeg stanja u skladu s čl.45.stavkom 16 TRUETZZ</p> <p>definirala da svi projekti koji su do sada napravljeni padaju u vodu. Tu projektnu dokumentaciju eventualno ćemo iskoristiti negdje oko 2029 godine ako energetska obnova bude išla tempom i na način kako se sada planira, nadajući se da će ista biti primjenjiva.</p> <p>Da li je Programom moguće definirati kada, na koji način i uz koje uvijete će se troškovi nastali kao „priprema za dobru priču“ refundirati vlasnicima višestambenih zgrada?</p>	<p>Analizu, odnosno sažetak u glavnom projektu. Analiza se izrađuje na razini stručnog mišljenja od strane projektanata nadležne struke, a od 8.9.2021. prema predlošku II. dijela Smjernica objavljenih na web stranici Ministarstva:</p> <p>Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine - Smjernice za izradu analize postojećeg stanja zgrade s prijedlogom mjera i procjenom investicije u dijelu - zdravi unutarnji klimatski uvjeti, mehanička otpornost i stabilnost, sigurnost u slučaju požara (gov.hr)</p> <p>Navedeni detalji primjene će biti objavljeni u pozivu.</p>
Sanja Vušković	<p><i>Sažetak</i></p> <p>8.1</p>	<p>PRIMJEDBA:</p> <p>Na stranici 7. se navodi da će osigurati 300 milijuna kuna za sufinanciranje obnove višestambenih zgrada neoštećenih u potresu- molimo da se definira da li je to samo za zgrade ili jedan dio otpada na posredničko tijelo FZOEU?</p> <p>PRIMJEDBA:</p> <p>Na stranici 38. se navodi da je obvezna tehnička dokumentacija za prijavu osim glavnog projekta i elaborat sa sažetkom analize postojećeg stanja u skladu s čl.45.stavkom 16 TRUETZZ- molimo da se definira koji projekti bi trebali imati navedeno odnosno mišljenja sam da bi trebalo biti definirano da navedeno moraju imati samo oni projekti koji su projektirani u 9.mj.2021.godine sa smjericama odnosno u 9 mjesecu 2020.g. bez smjernica ali s analizom (navedeno je i potvrđeno od strane MPGI na udruzi upravitelja 22.10.2021.).</p> <p>S obzirom da je trebao biti raspisan natječaj te je većina glavnih projekata koji su spremni za novi natječaj iz 2017.,2018.,2019.,2020.g.mislom da nema smisla ako isti zadovoljavaju parametre minimalnih zahtjeva iz TRUETZZ važećeg (jer se kod projektiranja za EU Fondove išlo na veću uštedu) da suvlasnici moraju ponovo imati trošak novog projekta, a zgrade nisu statički ugrožene.</p>	<p>Daje se odgovor:</p> <p>U predviđenu alokaciju od 300 milijuna kuna ulaze sve prihvatljive aktivnosti i prihvatljivi troškovi te je u okviru istih i aktivnost upravljanja projektom i administracija, što uključuje poslove pripreme projektnog prijedloga i upravljanja projektom.</p> <p>Primljeno na znanje.</p> <p>Analiza postojećeg stanja zgrade se izrađuje prije značajne obnove sukladno <i>Tehničkom propisu o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama</i> („Narodne novine“ broj 128/15, 70/18, 73/18, 86/18, 102/20) za projekte izrađene od 24.9.2020., a ako je zahtjev za izdavanje akta kojima se odobrava građenje zajedno s glavnim projektom podnesen do 1. siječnja 2021. onda od tog datuma treba uz glavni projekt imati predmetnu Analizu, odnosno sažetak u glavnom projektu. Analiza se izrađuje na razini stručnog mišljenja od strane projektanata nadležne struke, a od 8.9.2021. prema predlošku II. dijela Smjernica objavljenih na web stranici Ministarstva:</p> <p>Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine - Smjernice za izradu analize postojećeg stanja zgrade s prijedlogom mjera i procjenom investicije u dijelu - zdravi unutarnji</p>

	<p>8.1 i 8.2</p>	<p>PRIMJEDBA: S obzirom na to da postoji integralna obnova kada se uklanja azbestna fasada(u Splitu nekoliko nebodera ima azbestne ploče od fasade) naveden trošak je u Programu opravdan jedino u sveobuhvatnoj obnovi str.39 (veći iznos za maksimalni iznos prihvatljivog troška) za osiguranje zdravih unutarnjih uvjeta , što kada imamo integralnu obnovu, a u okvirnoj jediničnoj cijeni nije uključeno mjere na vanjskoj ovojnici demontaža i uklanjanje azbestne fasade (str. 34.) koja je ogromni trošak. Ujedno nije uključena ni nove ventilirajuća koja izgledom zamjenjuje postojeću jer ne smijemo mijenjati izgled fasade (ne može izvesti po navedenim cijenama za vanjski zid) . Navedena obnova osim integralne obuhvaća i jednu mjeru sveobuhvatne ali ne obuhvaća kao što piše na str. 39 jednu od mjera za unaprjeđenje mehaničke otpornosti i stabilnosti zgrade pa se ne može svrstati u sveobuhvatnu, ali mišljenja sam da bilo koja mjera mora sadržavati mjeru uklanjanja azbesta i kao takvu je i financirati.</p>	<p>klimatski uvjeti, mehanička otpornost i stabilnost, sigurnost u slučaju požara (gov.hr) Navedeni detalji primjene će biti objavljeni u pozivu</p> <p>Primljeno na znanje. Za sve spomenute razine obnove unutar Programa obavezna je ušteda godišnje potrebne toplinske energije za grijanje od najmanje 50%. Kako bi se taj uvjet postigao potrebno je predvidjeti mjere na vanjskoj ovojnici. U okviru mjere povećanja toplinske zaštite vanjskog zida prihvatljivi troškovi su svi građevinski, obrtnički i ostali povezani radovi za provedbu mjere.</p>
	<p>9.1</p>	<p>PRIMJEDBA: Na str. 45. se navodi da su prihvatljivi prijavitelji i više zgrada kao jedna prijava, međutim poslije se navodi da će njegova primjena biti tek u drugom trogodišnjem razdoblju. Da li je moguće da i sad bude prihvatljiv trošak? Da li postoji mogućnost (jer je jako teško za sve u isto vrijeme odraditi dokumentaciju) jednog Ugovora, jedne prijave ali više glavnih projekta koji su tipski za svaku zgradu jer se radi o identičnim neboderima u istom kvartu?</p>	<p>Daje se odgovor: U Programu se agregiranje projekata navodi kao mogućnost te će se na temelju analize izvodljivosti uspostave modela agregiranja odlučiti o njegovoj primjeni u drugom trogodišnjem razdoblju provedbe Programa. Ukoliko bude predviđen, predmetni model će biti definiran u okviru poziva na dostavu projektnih prijedloga.</p>